

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра мистецької освіти

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

СИЛАБУС

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця першого бакалаврського рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (Т.М. Стрітьєвич)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Розробник: Гарбузенко Л. В., кандидат педагогічних наук

Ел. адреса: lar_gar@ukr.net

Успішне засвоєння студентами курсу навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання проєктів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художній, художньо-виконавчій та художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, діяльність та поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Декоративно-прикладне мистецтво
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	перший бакалаврський
Форма навчання:	денна
Курс:	3
Семестр:	5

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	2
Розділів –	1
Загальна кількість годин –	60
Тижневих годин –	1
Лекції –	2
Лабораторні –	24
Самостійна робота –	24
Консультації –	10
Вид підсумкового контролю:	диференційований залік
Зв'язок з іншими дисциплінами:	"Історія образотворчого мистецтва", "Композиція", "Основи образотворчої граматики та кольорознавства", "Живопис", "Рисунок", "Методика викладання образотворчого мистецтва", "Філософія», "Історія та культура України", "Безпека життєдіяльності та основи охорони праці", "Основи інформатики та ІКТ в мистецькій освіті"

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є ознайомлення з специфікою різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва та отримання практичних навиків роботи у відповідних техніках.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є: вивчення технологічних особливостей різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, формування у студентів навиків у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- здатність до саморозвитку, постійного підвищення професійної кваліфікації та майстерності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї;
- здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності декоративного мистецтва;
- здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору;
- здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності;
- здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу, інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі;
- здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах;
- здатність застосовувати під час досліджень та у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, засоби інтерпретації, стилізації, трансформації;
- здатність сприймати новітні концепції в галузі декоративного мистецтва поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями;
- здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах декоративного мистецтва;
- здатність визначати етапи та послідовність реалізації художнього образу в мистецькому творі;
- здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, самовиховання художньо-естетичної культури і художнього смаку;
- здатність спрямовувати теоретичні знання та практичні навички дисциплін образотворчого циклу на виконання роботи в матеріалі;
- здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах;
- здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді;
- здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом.

Програмні результати навчання:

- знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва, виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення;
- знання основних законів теорії композиції, її видів, правил, прийомів та засобів, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови та її гармонійної організації;
- вміння аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів для вирішення практичного завдання;
- вміння застосовувати у власній творчості способи інтерпретації, стилізації, трансформації;
- вміння здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел;
- вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо;
- вміння оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- вміння аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу;
- вміння оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва, розуміти вагому роль українських етнокультурних традицій у стильових рішеннях творів декоративного мистецтва;
- вміння застосовувати джерела сучасного українського і зарубіжного народного та професійного мистецтва;
- вміння використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях,
- вміння популяризувати надбання національної культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації;
- вміння творчо та професійно спілкуватися із застосуванням фахової термінології; взаємодіяти міжособистісно, толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки;
- вміння розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання.

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 5. ХУДОЖНІЙ ТЕКСТИЛЬ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Тема 1. Художній розпис тканин.

Історія художнього розпису тканин. Історичні початки батика. Батик в Індонезії, Індії, Китаї та Японії. Вибійка – традиційний розпис тканин в Україні. Тенденції сучасного розвитку художнього розпису по тканині. Особливості розвитку українського батика. Творчість сучасних професійних

майстрів. Професійна школа батикування. Засоби вираження в батику. Орнаментально-рослинні композиції.

Тема 2. Художньо-технологічні особливості художнього розпису тканин.

Матеріали та інструменти. Технологічні особливості тканин.

Класифікація барвників. Фарбування природними барвниками рослинного походження. Способи нанесення рисунків на текстильні матеріали. Художньо-технологічні особливості гарячого батику. Ефекти та дефекти у художньому розписі тканин.

Політика курсу:

Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим.

Студент мають право робити аудіо запис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання лише за погодженням викладача. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу навчальної дисципліни. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим обов'язково виконати поставлені завдання. У разі пропуску заняття без поважних причин (хвороба, відрадження, участь у проекті), які задокументовані, оцінка за поточний контроль автоматично знижується на 10%.

Студенту який не має належних матеріалів та інструментів для виконання аудиторного завдання оцінка автоматично знижується на 10%.

Студент має право в кінці заняття прибрати своє робоче місце та взяти участь у прибирання аудиторії в якій відбувалось заняття.

Виконання завдань в аудиторії мають продовження в процесі самостійної роботи. Деякі завдання є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу.

В межах самостійної роботи студент виконує пошукову роботу з теми, читає тексти, переглядає відео, відвідує виставки, збирає інформацію.

Зацікавлений темою студент може розраховувати на консультацію. Викладач призначає консультацію в зручний для обох сторін час. Консультації можуть бути колективними чи індивідуальними.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу з теми чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно та по електронній пошті але не більше двох разів.

Завдання з * є необов'язковими але у разі виконання можуть додати додаткові бали до суми поточного контролю.

Студенту, який взяв участь у виставці, мистецькому проекті з теми вивчення та виставив цю інформацію у соціальних мережах, має відповідні документи про участь додатково нараховується 3 бали за кожен захід.

Студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні навчально-творчих робіт. У разі копіювання і плагіату, при виконанні завдання, він отримує незадовільну оцінку. У разі повторного копіювання чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового контролю.

Виконані завдання, що представляє студент на кафедральний перегляд, мають бути охайними, вироби випраними та випрасуваними, оформленими згідно вимог та достойно презентованими.

В кінці вивчення кожного розділу за результатами виконаних творчих робіт студент виготовляють буклет у програмі Microsoft Office Publisher.

У зв'язку з виробничою необхідністю кількість годин на тиждень може бути змінена.

Термін виконання завдання залежить від складності виконання. Deadline (крайній термін) – останнє заняття навчальної дисципліни за розкладом. Якщо студент не виконав хоч одне з основних завдань, то вважається, що він не досяг програмних результатів навчальної дисципліни і не може допущений до підсумкового контролю.

Кафедральний перегляд з навчальної дисципліни за семестр, де відсутня форма звітності за навчальним планом, проводиться на останньому занятті без додаткового оголошення!!!

Зміст дисципліни:

Розділ 5. ХУДОЖНІЙ ТЕКСТИЛЬ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

	Тема, завдання	кількість робіт	лекція	лабораторні	самостійна	умовні бали, максимум	бали
	Тема 1. Художній розпис тканин.		2	6	8		1-10
	План:						
	1. Історія художнього розпису тканин.. Батик в Індонезії, Індії, Китаї та Японії. Вибійка – традиційний розпис тканин в Україні. Тенденції сучасного розвитку художнього розпису по тканині. Особливості розвитку українського батика. Творчість сучасних професійних майстрів. Професійна школа батиккування. Засоби вираження в батіку. Орнаментально-рослинні композиції.						
1	Завдання: Зберіть інформацію щодо	1				10	

	історичних початків батику (електронний варіант), що в повній мірі розкриває художню мову кожного народу.						
2	Завдання: * Зберіть матеріал про традиції та побутування вибійки як традиційного українського розпису (презентація, демонстрація).	1					2
	Суму ділимо на 1 , тобто k=1					10	
	Поточний контроль						
	Тема 2. Художньо-технологічні особливості художнього розпису тканин.			18	16		1-80
	План:						
	1. Матеріали та інструменти. Технологічні особливості тканин. Класифікація барвників. Фарбування природними барвниками рослинного походження. Способи нанесення рисунків на текстильні матеріали.						
3	Завдання: Виконайте вправи на оволодіння технікою "гарячий" батик. Метод "накрапування". Кракелюр. Кракелюр від "накрапування".	2				10	
	2. Художньо-технологічні особливості гарячого батику. Ефекти та дефекти у художньому розписі тканин.						
4	Завдання: Виконайте ескіз 1:1 в кольорі до навчальної роботи "Натюрморт з теми українських традицій, звичаїв українського народу засобом "гарячого" батику "від плями". Формат від А2.	1				5	
5	Завдання: Виконайте натюрморт з теми українських традицій, звичаїв українського народу засобом "гарячого" батику "від плями". Формат від А2. Використовувати анілінові барвники.	1				20	
6	Завдання: Виконайте ескіз 1:1, в кольорі до теми "Натюрморт в техніці "гарячий" батик на основі методу "складний батик" Формат від А2.	1				5	
7	Завдання: * Виконайте презентацію з теми "Художники-батикисти України", що в повній мірі розкриває тему	1					2
8	Завдання: Виконайте натюрморт в техніці "гарячий" батик на основі методу "складний	1				20	

	батик" Формат від А2. Використовувати анілінові барвники.					
9	Завдання: * Виконайте презентацію з теми "Художній розпис тканини в сучасному мистецтві", що в повній мірі розкриває тему.	1				1
10	Завдання: Виконайте навчально-творчу роботу в техніці "гарячий" батик довільним методом на самостійно обрану тему. Композиція, колір, художній образ. Формат від А1. Використовувати анілінові барвники.	1			20	
	Суму ділимо на 1, тобто k=1				80	
	Поточний контроль					

В кінці вивчення розділу виготовити буклет у програмі Microsoft Office Publisher з метою презентації навчально-творчих робіт.

Термін виконання завдань – на кожен наступний тиждень вивчення дисципліни. Крайній термін виконання завдання – остання пара навчальної дисципліни за розкладом. На ній виставляється результат поточного контролю. Кафедра визначає дату кафедрального перегляду на якому студент презентує свої навчально-творчі роботи (експозиція) та буклет за що отримує від **1 до 10 балів**.

У разі зміни кількості завдань, проведення додаткового тестування, виконання індивідуального завдання та ін.. оцінювання незмінно здійснюється за п'ятибальною шкалою. Змінюється лише коефіцієнт.

У кінці кожного семестру, не залежно від наявності форми контролю за навчальним планом, проводиться кафедральний перегляд і виставляється бал поточного контролю за семестр.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті підсумкового контролю за 5 семестр

Кількість балів підсумкового контролю			Сума
Результати поточного контролю		Презентація	
Тема 1	Тема 2		
1-10	1-80	1-10	3-100

За результатами підсумкового контролю та презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду студентам виставляється диференційований залік.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку **"відмінно" А, (90-100), зараховано** – отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Легко орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення.

Оцінку **"добре" В, (82-89), зараховано** – отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад матеріалу в техніці виконання, але у змісті, формі відповіді, навчально-творчій роботі мали місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення але художньо-творче мислення фрагментарне.

Оцінку **"добре" С, (74-81), зараховано** – отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

Оцінки **"задовільно" D, (64-73), зараховано** – заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі,

необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно" E, (60-63), зараховано** – заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання. З зусиллями виконує репродуктивні завдання.

Оцінка **"незадовільно" FX, (35-59), не зараховано** – виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка **"незадовільно"** виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

Оцінка **"незадовільно" F, (1-34), не зараховано** – виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.

Рекомендована література

Методична література:

- Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 132 с.

- Гарбузенко Л. Фасилітація у процесі формування особистісно-розвивального компоненту художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Наукові записки. – Вип. 121. – Ч. II. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – С. 275–279.

- Гарбузенко Л. В. Технологія формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 43 – Ч. 2. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – С. 51–58.

- Гарбузенко Л. Система навчальних завдань для формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Вип. 12. – Ч. 1. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 137–143.

Основна

1. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво: Навч. посіб. / Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. – К., 2012. – 342 с.

2. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 1: Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя / [Архипова Є. та ін.]. – 2010. – 476 с.

3. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 2: Мистецтво XVII–XVIII століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2007. – 336 с.

4. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 3: Мистецтво XIX століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2009. – 346 с.

5. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 4: Мистецтво XIX століття / В. Рубан, В. Тимофієнко, М. Селівачов. – 2006. – 760 с.

6. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 5: Мистецтво XX століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. – 2007. – 1047 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: підручник. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.

2. Гильман Р. А. Художественная роспись тканей. М.: Изд-во "Владос", 2003. 160 с

3. Гурська А. С. Мова та граматики українського орнаменту: навч. посіб. – Київ: Альтернативи, 2003. – 135 с.

4. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник / Укл.: Я. П. Запаско та ін.. – Львів: Афіша, 2000. – Т. 2. – 400 с.

5. Касьян Т. К. Батик: навч.-метод. посібн.. – Черкаси: 2011. – 68 с.

6. Семак З. М. Фарбування, друкування, ручний художній розпис тканин: Навч. посібник. – К.: ІСДЦ, 1993. – 272 с.

7. Стельмащук Г. Г. Розпис тканин // Народні художні промисли УРСР. Довідник. — К. : Наукова думка, 1986. — С. 41–43.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws> / Бібліотека українських підручників

2. <http://www.nbu.gov.ua/node/1540> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

3. www.dnrb.gov.ua / Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського

4. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny/> бібліотека ЦДПУ імені В. Винниченка

5. <https://rukotvory.com.ua> – Рукотвори. Народне мистецтво онлайн

6. Чегусова З. Художній текстиль як складова національно-культурного простору (про Першу та Другу всеукраїнські трієнале художнього текстилю). URL: <http://www.enolog.org.ua>.

Політика виставлення балів, вимоги викладача:

Враховуються бали набрані в процесі поточного та підсумкового контролю за кожну тему, обов'язково враховуються присутність студента на заняттях та його активність, дотримання політики курсу.

Студент, який з неповажних причин не брав участі у презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду, не отримує бали за презентацію. Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", є сумою балів за виконання практичних завдань, навчально-творчих робіт, самостійної роботи та їх презентації, тобто підсумковими (1-100). До цих балів можуть додаватися бали за участь у виставках, мистецьких проектах, волонтерській роботі. Кількість балів визначається рішенням кафедри під час кафедрального перегляду.